

Anonymiserad version

Översättning

C-265/20 - 1

Mål C-265/20

Begäran om förhandsavgörande:

Datum för ingivande:

15 juni 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Hof van beroep Antwerpen (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

24 mars 2020

Klagande:

FN

Motparter:

Universiteit Antwerpen

Vlaamse Autonome Hogeschool Hogere Zeevaartschool

PB

ZK

NG

ZN

UM

Hof van beroep

Antwerpen

Beslut meddelat av

SV

avdelning B7M

för tvistemål

[utelämnas]

[Orig. s. 2]

FN, advocaat,

2000 Antwerpen, [utelämnas]

– klagande

– personligen närvarande vid förhandlingen den 25 februari 2020 och företrädd av [utelämnas] [, advocaten],

[angående överklagandet] av den dom som meddelades av avdelning AB8 vid Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen den 24 januari 2018 [utelämnas]

mot:

1. UNIVERSITEIT ANTWERPEN,

2000 Antwerpen, [utelämnas]

[utelämnas]

2. VLAAMSE AUTONOME HOGESCHOOL HOGERE ZEEVAARTSCHOOL,

2030 Antwerpen, [utelämnas]

[utelämnas]

3. PB, [utelämnas]

2060 Antwerpen [utelämnas]

4. ZK, [utelämnas]

2018 Antwerpen, [utelämnas]

5. NG, [utelämnas]

2040 Antwerpen, [utelämnas] **[Orig. s. 3]**

6. ZN, [utelämnas]

3150 Haacht, [utelämnas]

7. UM, [utelämnas]

2570 Duffel, [utelämnas]

- motparter,
- samtliga företrädare av [utelämnas] [, advocaten],

* * *

1. Bakgrund

De faktiska omständigheterna beskrevs i detalj i den överklagade domen, och Hof van beroep hänvisar därför till denna.

I korthet avser tvisten yrkandet från FN (klaganden) om ersättning för den skada han påstår sig ha lidit till följd av det enligt honom rättsstridiga avslutandet av hans anställning som professor vid Universiteit Antwerpen (den första motparten, nedan kallad UA). FN har gjort gällande att han i själva verket har sagts upp som straff för att han har protesterat mot avvecklingen av sitt specialområde, sjö- och transportträtt, och sin anställningsform. Han har gjort gällande att han har haft en mindre fördelaktig anställningsform än sina kolleger, vilket bland annat strider mot unionsrätten.

FN:s akademiska karriär spänner över tjugo år, under vilka han har haft ett tjugotal på varandra följande tillfälliga deltidsanställningar. Han var anställd vid fakulteten för juridik och tillämpad ekonomi (Toegepaste Economische Wetenschappen, nedan kallat TEW). Han har gjort gällande att andra kolleger med jämförbara arbetsuppgifter däremot har fått fasta heltidstjänster. **[Or. 4]**

FN:s universitetskarriär ser ut på följande sätt:

Läroanstalt	Tillträdesdatum	Tjänst	Arbetsgrad i procent
UFSIA	1.1.1990	Assistent	50
UFSIA	1.1.1992	Assistent	50
UFSIA	1.2.1994	Assistent	50
UFSIA	1.2.1995	Forskningsassistent	50
UIA	1.1.1995	Docent	10
UFSIA	1.2.1997	Forskningsassistent	30
UIA	1.10.1997	Docent	10
UIA	1.2.1998	Forskare	10
UFSIA	15.03.1998	Forskare	50
UFSIA	1.4.1998	Forskare	10
UIA	1.10.1998	Docent	10
UIA	22.2.1999	Forskare	75

UFSIA	1.10.2001	Docent	10
UFSIA	1.10.2003	Huvuddocent	20
UFSIA	1.10.2004	Huvuddocent	40
UFSIA	1.10.2004	Huvuddocent	30
UA – TEW	1.10.2007	Huvuddocent	50
UA – juridik	1.10.2007	Huvuddocent	10
UA – TEW	1.10.2008	Professor	50
UA – juridik	1.10.2008	Professor	10

Vid förnyandet av FN:s anställning år 2009 erbjöds han en anställning på 15 procent vid institutionen för tillämpad ekonomisk vetenskap och på 5 procent vid institutionen för juridik, medan han tidigare hade arbetat 50 procent respektive 10 procent. Hans undervisningstimmar skulle därmed minska från 165 timmar till 135 timmar.

FN har grundat sin talan på artikel 1382 och följande artiklar i Burgerlijk Wetboek (civillagen) (utomobligatoriskt skadeståndsansvar). I andra hand har FN gjort gällande att det rör sig om en uppsägning utan saklig grund.

Hogere Zeevartschool (sjöfartshögskolan) (den andra motparten) påstås ha bidragit till UA:s klandervärda beteende. NG (den femte motparten) var direktör för sjöfartshögskolan.

PB (den tredje motparten) var rektor. ZK (den fjärde motparten) var biträdande rektor. ZN och UM (den sjätte och den sjunde motparten) var dekaner. **[Orig. s. 5]**

2. Den överklagade domen

I den överklagade domen fastställdes att FN:s yrkande mot UA och sjöfartshögskolan kunde tas upp till sakprövning men att det var grundlöst. Yrkandet mot resterande motparter avvisades. FN förpliktades att ersätta rättegångskostnaderna.

3. Överklagandet

FN har överklagat nämnda dom och (i korthet) yrkat att domen ska upphävas, att målet ska prövas på nytt, att det ska slås fast att det ursprungliga yrkandet kan tas upp till sakprövning och bifallas samt att motparterna, solidariskt, ska förpliktas att preliminärt betala 1 euro i skadestånd och att en grupp av tre sakkunniga med behörighet att pröva den ekonomiska och ideella skadan ska sammankallas och motparterna förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

För det fall yrkandet inte bifalls direkt begär FN att följande fråga ska hänskjutas till EU-domstolen för förhandsavgörande:

”Utgör rådets direktiv 1999/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete undertecknat av EFS, UNICE och CEEP, rådets direktiv 97/81/EG av den 15 december 1997 om ramavtalet om deltidsarbete undertecknat av UNICE, CEEP och EFS och det allmänna unionsrättsliga diskrimineringsförbudet hinder för att ett offentligrättsligt universitet tolkar och tillämpar en nationell lagstiftning, enligt vilken fristående akademisk personal som arbetar heltid erbjuds en fast tjänst medan personal som arbetar deltid antingen kan erbjudas en sådan tjänst eller ’tillfällig anställning’ i form av ’förlängningsbara perioder på högst sex år’,

1° på så sätt att en universitetsprofessor som ansvarat för undervisning och forskning och fungerat som ordförande för en vetenskaplig institution och offentligrättslig inrättning på grund av universitetets ’utrymme för skönmässig bedömning’ under tjugo års tid anlitas med stöd av ett tjugotal på varandra följande, kortvariga deltidsanställningar, baserade på anställningsavtal och tjänsteföreskrifterna, på ett till tre år, trots att samtliga kolleger med jämförbara arbetsuppgifter har fått fasta heltidstjänster?

2° på så sätt att detta universitet i sina tjänsteföreskrifter endast fastställer en allmän gräns på en arbetsgrad på minst 50 procent för att komma i fråga för fast anställning, men inte fastställer något kriterium för att besluta om den deltidsanställda personal som arbetar 50 procent eller mer ska erbjudas en fast tjänst eller tillfällig anställning? **[Orig. s. 6]**

3° på så sätt att detta universitet tillfälligt deltidsanställer en universitetsprofessor med ansvar för akademiska arbetsuppgifter som hör till universitetets permanenta verksamhet, inte under flera på varandra följande perioder om sammanlagt sex år, utan, under hela hans karriär, för på varandra följande kortare perioder på vardera högst sex år, närmare bestämt för perioder på ett eller tre år?

4° på så sätt att detta universitet fastställer en deltidsanställd universitetsprofessors arbetsgrad med stöd av sitt obegränsade ’utrymme för skönmässig bedömning’ utan att fastställa några objektiva kriterier och utan att göra någon objektiv mätning av arbetsbelastningen?

5° på så sätt att detta universitet nekar en tillfälligt deltidsanställd universitetsprofessor som under tjugo års tid har behandlats på ett uppenbart godtyckligt och diskriminerande sätt – när dennes anställning på grund av universitetets ’utrymme för skönmässig bedömning’ plötsligt inte längre förnyas – rätten att göra gällande att de arbetsvillkor som han tidigare ensidigt ålagts att uppfylla utgör missbruk, eftersom han så att säga gång efter gång har ’godkänt’ dessa villkor genom att utföra det arbete som ålagts honom, och därmed förverkat sin rätt till unionsrättens skydd?”

[utelämnas] [yrkande om rättegångskostnader]

Den första, den tredje, den fjärde, den sjätte och den sjunde motparten har yrkat att FN:s talan ska ogillas och att FN ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

Den andra och den femte motparten har yrkat att överklagandet ska ogillas och att FN ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. De har var och en ingett ett separat motkrav och yrkat på 2 000 euro i skadestånd per part med motiveringen att överklagandet utgör trakasseri och är grundlöst.

4. Bedömning

4.1 Huruvida överklagandet kan prövas i sak

[utelämnas] Överklagandet [utelämnas] kan prövas i sak. [Or. 7]

4.2 Uteslutning [av ett yrkande och inlagor från överläggningarna]

[utelämnas] [D]et finns ingen anledning att utesluta dessa inlagor [och yrkandet] från överläggningarna. [Orig. s. 8]

4.2 Huruvida talan är välgrundad

Det är ostridigt mellan parterna att FN:s anställningar är lagenliga.

FN har bland annat åberopat diskriminering och åsidosättande av unionsrätten. Han har hänvisat till rådets direktiv 1999/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete undertecknat av EFS, UNICE och CEEP, rådets direktiv 97/81/EG av den 15 december 1997 om ramavtalet om deltidsarbete undertecknat av UNICE, CEEP och EFS, diskrimineringsförbudet och artikel 91 i universitetsdekretet av den 12 juni 1991.

Klausul 5.1 i ramavtalet om visstidsarbete, som ingicks den 18 mars 1999 och som utgör bilaga till rådets direktiv 1999/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete undertecknat av EFS, UNICE och CEEP, har följande lydelse:

”1. När det gäller anställningsvillkor, skall visstidsanställda inte behandlas mindre fördelaktigt än jämförbara tillsvidareanställda enbart på grund av att de har en visstidsanställning, om detta inte motiveras på objektiva grunder.”

Det är ostridigt att FN kan åberopa klausul 4 i ramavtalet vad gäller den första, den tredje, den fjärde, den sjätte och den sjunde motparten [utelämnas].

Klausul 4.1 i ramavtalet om deltidarbete, som förekommer i bilagan till rådets direktiv 97/81/EG av den 15 december 1997 om ramavtalet om deltidarbete undertecknat av UNICE, CEEP och EFS, har följande lydelse:

*”1. När det gäller anställningsvillkoren får deltidarbetande inte behandlas mindre förmånligt än jämförbara heltidsarbetande enbart på den grunden att de arbetar deltid, om det inte finns objektiva skäl för den annorlunda behandlingen.”***[Orig. s. 9]**

Det är vidare ostridigt mellan parterna att (den tidigare) artikel 91 i dekretet av den 12 juni 1991 om universitet i den flamländska gemenskapen (nedan kallat universitetsdekretet) är tillämplig på denna tvist. I (den tidigare) artikel 91 i universitetets dekret föreskrevs följande:

”Fristående akademisk personal som arbetar heltid ska erbjudas en fast tjänst. Fristående akademisk personal som arbetar deltid kan antingen erbjudas en fast tjänst eller tillfälligt anställas för förlängningsbara perioder på högst sex år.”

I artikel 7 i tjänsteföreskrifterna för fristående akademisk personal föreskrivs att dessa kan få en fast tjänst om de arbetar 50 procent eller mer. Något ytterligare kriterium har inte fastställts.

FN var under en viss period anställd till 50 procent men fick aldrig en fast tjänst.

Enligt FN är UA:s tillämpning av (den tidigare) artikel 91 i universitetsdekretet oförenlig med ovannämnda unionsbestämmelser. Frågan är därför huruvida artikel 91 i universitetsdekretet är förenlig med ovannämnda direktiv och ramavtal.

För att kunna avgöra denna tvistefråga krävs därför först en tolkning av de gemenskapsrättsliga bestämmelserna, nämligen huruvida dessa är förenliga med artikel 91 i universitetsdekretet. Eftersom Europeiska unionens domstol ännu inte har uttalat sig om klausul 4.1 i ramavtalen i direktiv 1999/70/EG och direktiv 97/81/EG, jämförd med artikel 91 i universitetsdekretet och de särskilda omständigheterna i målet, förefaller det därför lämpligt att begära ett förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol avseende denna fråga.

Det ankommer dock på den hänskjutande domstolen att omformulera den fråga som FN föreslagit i enlighet med vad som anges i domslutet i den domen.

[utelämnas] [instruktion till ett antal parter om att inkomma med vissa inlagor]**[Orig. s. 10]**

5. Beslut

[utelämnas]

begär, för att kunna avgöra målet, i enlighet med [artikel 267 FEUF] att Europeiska unionens domstol ska meddela ett förhandsavgörande avseende följande fråga:

”Ska klausul 4.1 i ramavtalet om visstidsarbete, som ingicks den 18 mars 1999 och som återfinns i bilagan till rådets direktiv 1999/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete undertecknat av EFS, UNICE och CEEP, och klausul 4.1 i ramavtalet om deltidsarbete, som återfinns i bilagan till rådets direktiv 97/81/EG av den 15 december 1997 om ramavtalet om deltidsarbete undertecknat av UNICE, CEEP och EFS, tolkas så, att den utgör hinder för att ett universitet, på grundval av en nationell bestämmelse (artikel 91 i universitetsdekretet) enligt vilken fristående akademisk personal som arbetar heltid ska erbjudas en fast tjänst och personal som arbetar deltid kan erbjudas antingen en fast tjänst eller tillfällig anställning för förlängningsbara perioder på högst sex år, tillåts att

1° under tjugo års tid, med stöd av dess utrymme för skönsmässig bedömning, anlita en universitetsprofessor medelst ett tjugotal på varandra följande kortvariga deltidsanställningar, baserade på anställningsavtal och tjänsteföreskrifterna, på ett till tre år, utan någon begränsning av det totala antalet förlängningar, trots att andra kolleger med jämförbara uppgifter har fått en fast heltidstjänst?

2° i sina tjänsteföreskrifter endast fastställa en allmän gräns på en arbetsgrad på minst 50 procent för att komma i fråga för fast anställning, utan att ange något kriterium för att besluta om den deltidsanställda personal som arbetar 50 procent eller mer ska erbjudas en fast tjänst eller tillfällig anställning? [Orig. s. 11]

3° fastställa en deltidsanställd universitetsprofessors arbetsgrad med stöd av sitt obegränsade ’utrymme för skönsmässig bedömning’, utan att fastställa några objektiva kriterier och utan att göra någon objektiv mätning av arbetsbelastningen?

4° neka en tillfälligt deltidsanställd universitetsprofessor – när dennes anställning på grund av universitetets ’utrymme för skönsmässig bedömning’ inte längre förnyas – rätten att göra gällande att de tidigare arbetsvillkoren utgjorde en form av missbruk, eftersom han så att säga gång efter gång har godkänt dessa villkor genom att utföra det arbete som ålagts honom, och därmed förverkat unionsrättens skydd?”

vilandeförklarar målet till dess EU-domstolen har meddelat sitt avgörande [utelämnas].

[utelämnas] [instruktion till ett antal parter att inkomma med vissa inlagor]

[utelämnas]

[utelämnas] [uppgifter om förfarandet] [Orig. s. 12]

Beslut avkunnat vid offentligt sammanträde den **24 mars 2020**:

[utlämnas]

[underskrifter]

ARBETS
DOKUMENT